

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและเป็นปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้า โดยเฉพาะการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรีที่เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพให้มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างอิสระ รวมทั้งมีความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ การวิจัยช่วยสร้างทักษะการแสวงหาความรู้ ฝึกการวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการ ตลอดจนเชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่น โดยมีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและนำเสนอกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบของการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ (จिरพันธ์ อรรถจินดา, 2544)

การวิจัยเป็นการสร้างความรู้ใหม่ที่เป็นต้องใช้ในการแก้ปัญหา หรือการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า ความรู้ เป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ปัญหาและในการพัฒนาในหลายแง่หลายมุม ตั้งแต่การกำหนดปัญหา การกำหนดปริมาณ ขอบเขตและลักษณะปัญหา การรู้สาเหตุของปัญหา การรู้ความสำคัญและลำดับความสำคัญของปัญหาแต่ละเรื่อง แต่ละด้าน การรู้ทางเลือกต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา ข้อดีข้อเสียของแต่ละหนทางเลือก การปฏิบัติในการแก้ปัญหาในขั้นตอนการปฏิบัติ การประเมินผลการปฏิบัติ ตลอดจนการปรับกลไกหรือวิธีการในการแก้ปัญหา ในการแก้ปัญหาและการพัฒนาสภาพจำเพาะมีความสำคัญที่ต้องใช้ในการเลือกและในการปรับความรู้และเทคโนโลยีมาใช้ให้เหมาะสม และได้ผล (จรัส สุวรรณเวลา, 2545, หน้า 31)

ฉิรนุช จงอารี (2543, หน้า 1) ศึกษาพบว่า การทำวิทยานิพนธ์เป็นผลการศึกษาของนักศึกษา ที่เรียบเรียงขึ้นจากการศึกษาค้นคว้า อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ทั้งมีการกำหนดไว้ในหลักสูตร และเกณฑ์ตามที่สถาบันการศึกษากำหนด การทำวิทยานิพนธ์มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ นักศึกษาสามารถศึกษาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง มองเห็นแนวทางต่าง ๆ ในการศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง เพื่อให้มีความรู้และความสามารถมากขึ้นยิ่งกว่าที่ได้รับจากการศึกษาในตำราหรือจากผู้สอนแต่เพียงอย่างเดียว อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักคิดให้เป็นระบบ โดยการสังเคราะห์และวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและเรียบเรียงความรู้ ความคิดให้เป็นระเบียบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความรับผิดชอบในหน้าที่การทำงาน ดังนั้น การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจึงมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้หรือการสร้างความรู้ขึ้นเป็นหลัก และการพัฒนาหรือสร้างความรู้ในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่กระทำโดยผ่านกระบวนการวิจัย การวิจัยจึงเป็นหัวใจสำคัญของบัณฑิตศึกษา การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาจึงมักให้นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์ ในหลักสูตรแผน ก และการค้นคว้าแบบอิสระในหลักสูตรแผน ข ซึ่งทั้งสองประเภทต่างอาศัยกระบวนการทำวิจัยด้วยกัน

ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับนักศึกษามีหลายด้าน ทั้งปัญหาด้านวิชาการและปัญหาด้านตัว เมื่อทบทวนรายงานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตไทยพบว่า มีปัญหาต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับความสามารถทางภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ในส่วนของภาษาไทยพบว่า การสื่อข้อความทางการเขียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ ในส่วนของภาษาอังกฤษพบว่า การพูดเพื่อสื่อข้อความอยู่ในระดับอ่อน บัณฑิตที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดีมีไม่มากนัก
2. ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า มีค่านิยมหลายประการที่ไม่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตในอนาคต เช่น ความอดทน
3. ปัญหาด้านความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ เช่น ขาดความสามารถในการประยุกต์วิชาการสู่สภาพความเป็นจริงของสังคม ขาดการสร้างสรรค์ในทางวิชาการ แสดงออกถึงความไม่เท่าทันในวิทยาการใหม่ ๆ ในศาสตร์สาขานั้น ๆ

4. ปัญหาด้านการขาดความสามารถในเชิงการคิดวิเคราะห์ และการคิดในเชิงบูรณาการ การมองประเด็นปัญหา ตลอดจนวิธีการแก้ปัญหา มักจะมีความคิดแบบแยกส่วน

5. ปัญหาในด้านการขาดการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

6. ปัญหาการขาดนิสัยการใฝ่รู้ พบว่า ความรู้รอบตัวหรือความรู้ทั่วไปทางการเมือง เศรษฐกิจสังคมของบัณฑิตยังมีไม่มากพอ (สุภาพ ณ นคร และคนอื่น ๆ, 2547, หน้า 8)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ตั้งอยู่เลขที่ 422 ถนนมรุพงษ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ มีหน้าที่กำหนดนโยบาย ควบคุมมาตรฐานการศึกษาและประสานงานด้านการเรียนการสอน ในระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีคณะกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัยมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและพันธกิจเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานจัดการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร การวิจัย การเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย และมีคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้บริหารหน่วยงาน มีรองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยร่วมบริหารงานสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย ประกอบด้วยงานหลัก 2 งาน คือ สำนักงานคณบดี และงานวิชาการและงานวิจัย

การให้บริการวิชาการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ มีบทบาทที่สำคัญคือ งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้เรียนและอาจารย์ ต้องมีการวางแผนการเรียนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความพร้อมที่จะทำวิทยานิพนธ์ ให้มีคุณภาพและสำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลาของหลักสูตร แต่ปัจจุบันพบว่า ปัญหา ด้านผู้เรียนที่เรียนไม่สำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลาเนื่องจาก ผู้เรียนขาดการวางแผน รอให้เรียนรายวิชาจบเสียก่อนแล้วจึงคิดทำวิทยานิพนธ์ ขาดการเอาใจใส่จากผู้เรียน ในการทำวิทยานิพนธ์ ปัญหาในด้านขั้นตอนและการประสานงานการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นปัญหาที่เริ่มในอดีตและมีผลกระทบถึงปัจจุบัน เหตุผลคือการประสานงานและการสื่อสาร ขั้นตอนการทำและแบบฟอร์มต่าง ๆ ซ้ำซ้อนหลายขั้นตอน ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาและเจ้าหน้าที่ที่ให้คำปรึกษาด้านการทำวิทยานิพนธ์ ปัญหาจาก นักศึกษาเอง ทำให้ใช้เวลานานในการทำวิทยานิพนธ์ ปัญหาการนัดพบระหว่างประธาน ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และนักศึกษา ที่เกิดความลำบากขึ้นและทิ้งห่างกันมากขึ้นทั้งสองฝ่าย

การดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ แบบฟอร์มในการใช้ไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความไม่คล่องตัว กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, บัณฑิตวิทยาลัย, 2551, หน้า 1-2)

จึงเห็นได้ว่า การทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานั้นมีปัญหา ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษา หรือใช้เวลาศึกษานานกว่ากำหนด เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษา การแก้ปัญหาที่คั่งค้างแก้ที่สาเหตุ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จำแนกตาม เพศ อายุ สาขาวิชา อาชีพ และประเภทการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

สมมติฐานของการวิจัย

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ที่มีเพศ อายุ สาขาวิชา อาชีพ และประเภทการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ต่างกัน มีปัจจัยความสำเร็จ ในการทำวิทยานิพนธ์ต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา และสาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546-2552 จำนวน 281 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) จากจำนวนประชากร โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของยามานะ (Yamane, 1973, p. 125) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 164 คน

2. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพนักศึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ สาขาวิชา อาชีพ และประเภทการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

3. ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

- 3.1 ด้านความรู้ทางวิชาการของนักศึกษา
- 3.2 ด้านการบริหารจัดการตนเองของนักศึกษา
- 3.3 ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- 3.4 ด้านการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิทยานิพนธ์ หมายถึง เอกสารทางวิชาการที่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แผน ก เรียบเรียงหรือเขียนขึ้น โดยมีขั้นตอนหรือกระบวนการในการทำที่ชัดเจน และมีระเบียบแบบแผน เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนในระดับมหาบัณฑิต เพื่อเป็นส่วนประกอบในการรับปริญญาบัตร จากสถาบันการศึกษา

2. เพศ หมายถึง เพศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แบ่งเป็นชาย และหญิง

3. อายุ หมายถึง ช่วงเวลานับตั้งแต่เกิดจนถึงเวลาปัจจุบันของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

4. สาขาวิชา หมายถึง สาขาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์เปิดสอนระดับปริญญาโท ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546-2552 ได้แก่ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรและการสอน และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา และยุทธศาสตร์การพัฒนา

5. อาชีพ หมายถึง งานที่ทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

6. ประเภทการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ หมายถึง ระเบียบวิธีวิจัยที่นักศึกษาเลือกใช้เพื่อทำวิทยานิพนธ์ แบ่งออกเป็น

6.1 การวิจัยเชิงทดลอง เป็นการค้นหาความจริงที่ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ และมีการควบคุมตัวแปร

6.2 การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ เป็นการค้นหาความจริงในอดีตที่ผ่านมา

6.3 การวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการศึกษาถึงลักษณะสภาพความเป็นอยู่ หรือปรากฏการณ์หนึ่ง เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริง เพื่อการวางแผน และปรับปรุงให้ดีขึ้น

6.4 การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ ของตัวแปรของปรากฏการณ์ และพฤติกรรมต่าง ๆ

7. นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรและการสอน และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา และยุทธศาสตร์การพัฒนา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546-2552 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

8. ความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ หมายถึง ความสำเร็จสมบูรณ์ ความถูกต้อง ความทันเวลาของนักศึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ เริ่มตั้งแต่การเตรียมและเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานการวิจัย จนได้ผลครบถ้วนตามกระบวนการแล้วนำมาวิเคราะห์และเรียบเรียงอย่างเป็นระบบจนเสร็จสมบูรณ์ตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

9. ปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ หมายถึง สาเหตุที่ทำให้นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ประสบความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ปัจจัย ดังนี้

9.1 ความรู้ทางวิชาการของนักศึกษา หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา เรื่องที่ทำวิจัย ความรู้ในการวิจัยความเข้าใจในระเบียบวิธีวิจัยและสถิติการวิจัย ทักษะ ในการเขียนเค้าโครงการวิจัย ความสามารถในการสร้างเครื่องมือการวิจัย และอ่านผล จากโปรแกรมสำเร็จรูป ตลอดจน การนำเสนอรายงานผลการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์

9.2 การบริหารจัดการตนเองของนักศึกษา หมายถึง การวางแผนการดำเนินการ ทำวิทยานิพนธ์ การบริหารเวลาการจัดแบ่งเวลา และการอุทิศตนในการทำวิทยานิพนธ์ ของนักศึกษา การตัดสินใจ เลือกหัวข้อที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของนักศึกษา รวมทั้งการตัดสินใจเลือกที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญได้อย่างเหมาะสม

9.3 คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หมายถึง การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ กระตุ้น สนับสนุนและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์แก่นักศึกษา ความรับผิดชอบเอาใจใส่ต่อนักศึกษา คุณวุฒิ รวมถึงความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ในการทำวิจัยของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

9.4 การบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ที่มหาวิทยาลัยจัดให้แก่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ผู้ทำวิทยานิพนธ์ ได้แก่ แหล่งค้นหาค้นหาความรู้ ห้องสมุด เอกสาร สถานที่ค้นคว้าทำงาน เครื่องคอมพิวเตอร์ การจัดให้มีการประชุมปฏิบัติการ (workshop) เป็นระยะ ๆ รวมทั้งระเบียบ ข้อบังคับ สำหรับนักศึกษา เช่น ระเบียบและข้อกำหนดในการอนุมัติหัวข้อและการอนุมัติเค้าโครงการ การเอื้ออำนวยเมื่อนักศึกษามีปัญหา เช่น หัวข้อ หรือเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และการให้ทุนหรือทรัพยากรที่นำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งการบริการ จากบัณฑิตวิทยาลัย

10. ปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

11. ข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์ หมายถึง ความคิดเห็นอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ เกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางให้นักศึกษาได้พัฒนาการวางแผนการทำวิทยานิพนธ์ได้เหมาะสมยิ่งขึ้น
2. เป็นข้อมูลให้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ในการดำเนินการส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์